

Op bezoek bij Otto Wittmann

De opening van een tentoonstelling is altijd een goede gelegenheid om liefhebbers van het werk van Jan Roëde te ontmoeten. Zo liepen wij bij de opening van de tentoonstelling in Rijswijk Otto Wittmann tegen het lijf, iemand die al jaren een speciale band heeft met het werk van Roëde. Hij is niet alleen een liefhebber, maar ook een verzamelaar en heeft thuis een unieke collectie Roëdes hangen. De kans om – buiten de door onszelf beheerde collectie om – mooi werk van Roëde onder ogen te krijgen laten wij ons niet graag ontnemen. Dus een afspraak is gauw gemaakt om zijn collectie te bewonderen en met hem te spreken over de manier waarop deze tot stand is gekomen.

Otto Wittmann bewoont een ruim licht appartement nabij Loosduinen. Uit ons gesprek blijkt later dat het vinden van een goed onderkomen voor de kunstcollectie verreweg de belangrijkste overweging is geweest om dit pand te betrekken. Kunst bezitten is één ding, maar de kunst tot zijn recht laten komen een ander...

Als wij onze jassen hebben opgehangen, betreden we de ruime, smaakvol ingerichte living. Meteen wordt onze aandacht getrokken door een tiental schilderijen aan de wanden. Op twee na allemaal Roëdes, prachtig ingelijst en harmonieus verdeeld over de grote muuroppervlakken. Een genot voor het oog. Eén doek herkennen we meteen: een vroeg abstract werk, dieprood, dat afkomstig is uit de collectie van onze Stichting en onlangs verkocht werd tijdens de verkooptentoonstelling van Galerie Quintessens in Utrecht. Het is inderdaad Wittmanns meest recente aanschaf.

“Ik dacht eigenlijk dat ik met het kopen van nieuw werk was gestopt. Maar toen ik dit doek in Utrecht zag hangen, wist ik dat deze er nog wel bij mocht. Het is zo’n mooi werk, onbegrijpelijk eigenlijk dat jullie het in de verkoop hebben gedaan. Het moment waarop ik er tegenaan liep kwam niet echt gelegen, maar dat is vaker zo. Op zulke momenten neem ik toch de beslissing en het hangt hier nu erg mooi.”

Als we zijn gaan zitten vertelt de heer Wittmann hoe hij – nadat hij zich zo’n dertig jaar geleden vanuit Oostenrijk in Nederland gevestigd had – voor het eerst met het werk van Jan Roëde in aanraking was gekomen. Dat was in 1988 tijdens zijn bezoek aan de grote overzichtstentoonstelling in het Haags Gemeentemuseum. Hij bewaart nog altijd levendige herinneringen aan deze prachtig opgezette tentoonstelling. De schilderijen van Roëde maakten diepe indruk op hem. “Het werk heeft mij echt geraakt. Je kunt eigenlijk nooit zeggen waar ‘m dat in zit, wat het is. Ik vond het prachtig en kon er naar blijven kijken.” Toen was zijn belangstelling gewekt. Hij probeerde meer over de schilder en zijn werk te weten te komen, maar tot zijn verbazing was er nauwelijks literatuur of documentatie over Roëde te vinden. Ook verbaast hij zich over het feit dat het afwisselende oeuvre van Roëde zo zelden in de literatuur benadrukt wordt. Woonachtig in Den Haag greep hij de kansen om het werk van Roëde her en der te zien dankbaar aan.

compositie met treintje (1952)

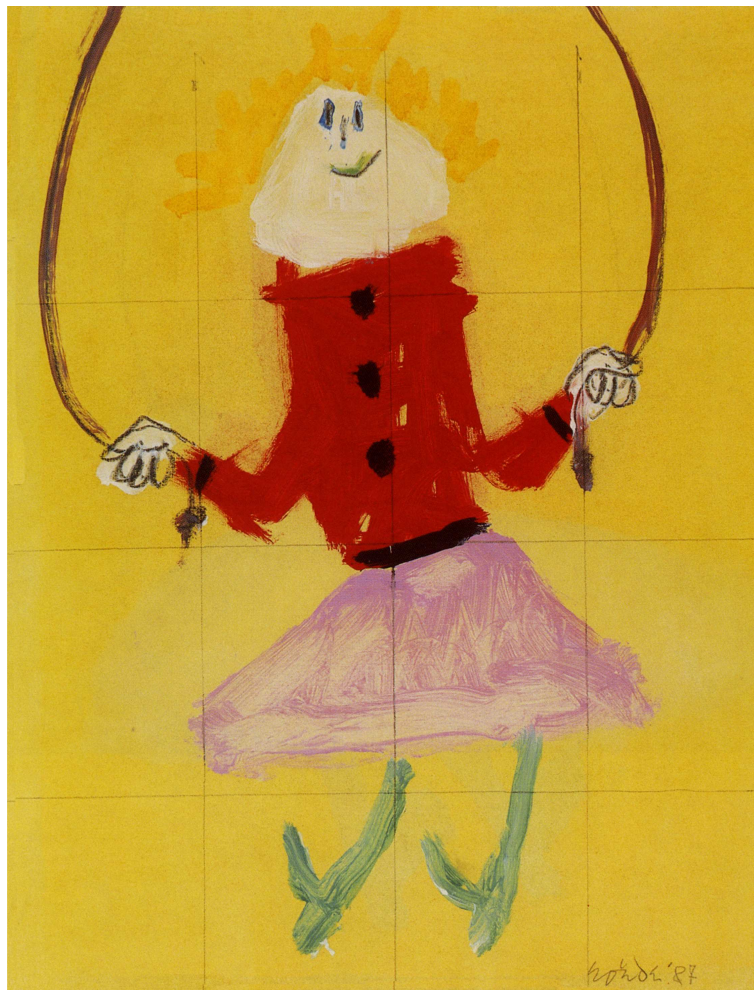
Het begin van de collectie werd in 1991 gelegd. Wittmann had toen al een paar jaar rondgekeken. Na een bezoek aan Hermance Schaepman in haar galerie Kadans sloeg hij zijn slag. Dankbaar gebruikmakend van de riant kunstregeling die het hem mogelijk maakte de aanschaf rentevrij in termijnen af te betalen, kocht hij op één bon zes à zeven mooie doeken. Een aanschaf waar hij tot op de dag van vandaag plezier aan beleeft. “Roëde maakt werk waar ik naar kan blijven kijken. Het verveelt mij nooit en altijd ontdek ik er wel iets nieuws aan. Hij verrast mij iedere keer weer. Ik raak er echt nooit op uitgekeken. Dat heb ik zeker niet met alle kunst. Er zijn kunstenaars geweest waar ik een tijdlang gefascineerd door was, maar op gegeven moment gaat zo’n fascinatie over. Bij Roëde is mij dat nooit overkomen. In tegendeel...”

Tijdens het gesprek dwalen de ogen geregeld langs het mooie werk. We staan op, lopen ernaar toe en worden ook rondgeleid door de andere vertrekken van het appartement. In alle kamers hangen doeken van Roëde – stuk voor stuk prachtige werken, heel verschillend in stijl, formaat en kleurstelling.

“Dat is eigenlijk wel de rode draad van mijn collectie: de grote verscheidenheid van het werk. Roëde had een duidelijk eigen signatuur. Je herkent vaak direct dat een werk van zijn hand is. Maar toch is zijn oeuvre heel afwisselend: abstract, figuratief, complex, eenvoudig – en altijd dat bijzondere gebruik van kleuren. Mijn collectie heeft zich gaandeweg uitgebreid, en telkens als ik nieuwe schilderijen aanschafte, was dat omdat het ging om werk dat toch weer duidelijk iets anders had, een ander facet van zijn veelzijdig kunstenaarschap openbaarde. Dat ik daar zo lang mee door kon gaan, had ik ook niet gedacht toen ik begon...”

Bij sommige doeken staan we wat langer stil. Wittmann wijst ons op verschillende details die hem hebben getroffen: “Het werk lijkt heel spontaan, maar als je goed kijkt zie je hoe Röede soms met de afbeelding en de materie geworsteld heeft. Je ziet dat bijvoorbeeld aan verflagen die Roëde achter elkaar heeft aangebracht.” Om dit te illustreren toont hij de gouache van het touwspringende meisje die in zijn gang hangt.

touwspringend meisje (1987)

“Het lijkt alsof hij dat meisje in één keer heeft neergezet als toonbeeld van kinderlijke spontaniteit. Maar de afbeelding is wel degelijk in fases tot stand gekomen. Je kunt

bijvoorbeeld nog zien dat zo'n voetje eerst in de andere richting wees. Roëde heeft dat gecorrigeerd. Je ziet dat vaker in zijn werk.”

Wittmann heeft Roëde een enkele keer ontmoet, onder andere op zijn mooie atelier op Clingendael. Hij heeft toen lang met hem kunnen spreken. Wittmann herinnert zich Roëde als een aangename causeur, open, humoristisch en erudiet. Het was heel boeiend om met de kunstenaar te converseren over het werk en om de eigen indrukken en gedachten bij de schilder zelf te toetsen. Wittmann herinnert zich dat de tijd al pratend voorbij vloog. Het was een bijzondere ervaring.

Wittmann is blij dat er een Stichting is die zich bekommert om de artistieke reputatie van Roëde. Zo'n stichting kan goed werk doen, bijvoorbeeld door te bevorderen dat het werk geregeld geëxposeerd wordt en door aanzetten geven voor een oeuvre-catalogus. Hij wenst ons dan ook veel succes met onze activiteiten en is desgewenst graag bereid om bij te dragen aan het verzamelen van kennis over de door hem zo geliefde kunstenaar Roëde.

Huib van Wersch